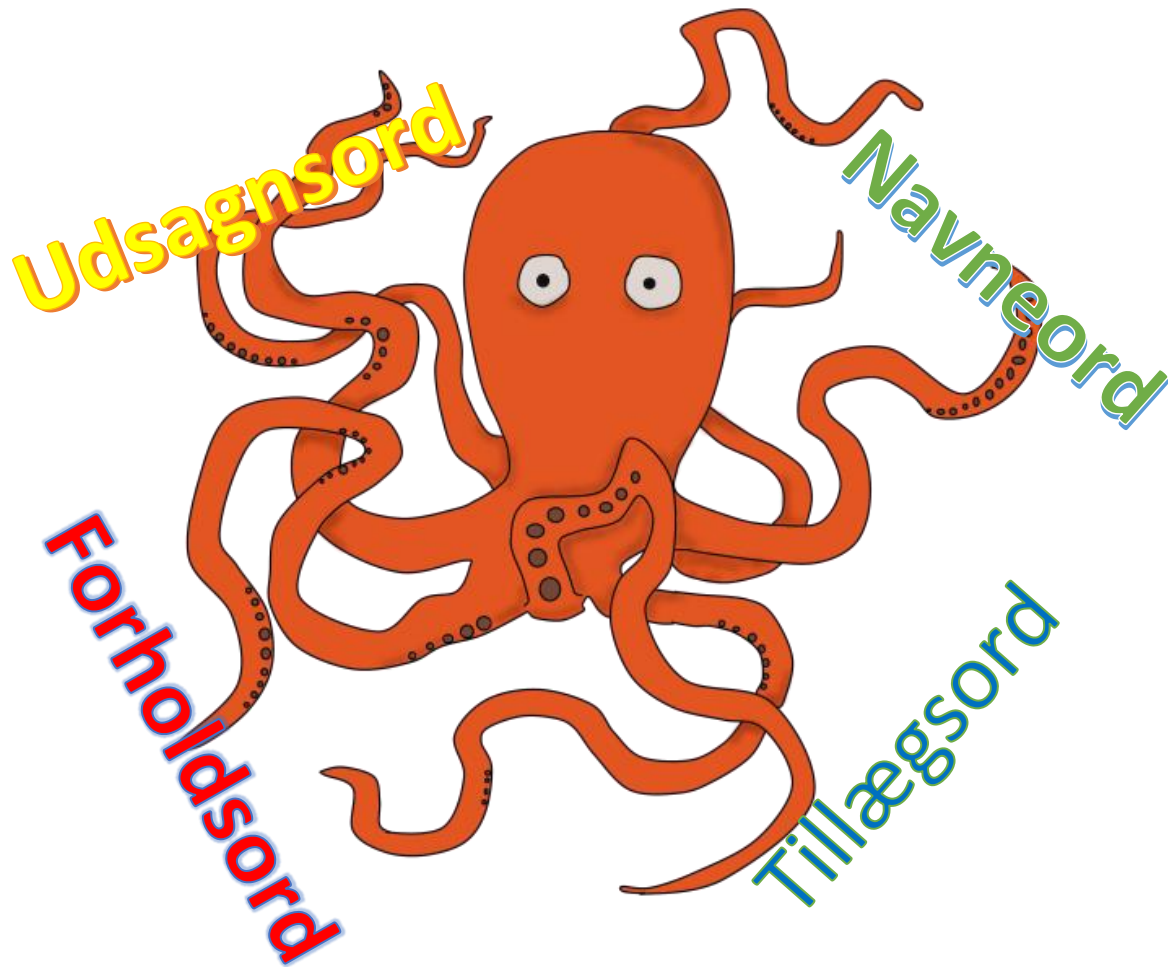

TEMAHÆFTE

ORDKLASSER

!INTRODUKTION

Navn:

Klasse:

Navneord (substantiv)

Ord der giver navn til ting, væsener og begreber

(Derfor er **egennavne** også navneord: Romerriget, Vikingetiden, Søren, København)

Ting

En stol
Et bord
En chili

Skriv 10 tings-
navneord

Levende væsener

En dreng
Et pindsvin
En hval

Skriv 10 væsens-
navneord

Begreber

En følelse
En krig
Et tyveri

Skriv 10 begrebs-
navneord

Hvordan kan du genkende et navneord?

Hvad kan du sætte foran?

Kan man tælle (en..to...mange) navneord?

Farv navneordene: Bemærk, at de står i *ubestemt ental!* (se næste side, hvis du er i tvivl om hvad det betyder).

NSTOLUHA

ÆBLERDSOFAU

FUPUDENDETK

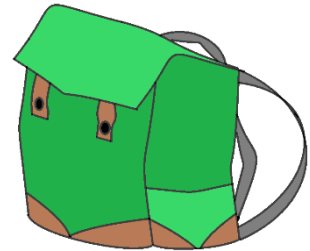
JOLEDDEM

Skriv de øvrige bogstaver ind her:

Navneord

Ubestemt og bestemt

Navneord har to køn på dansk. Fælleskøn (n-ord) og intetkøn (t-ord). Når navneord skrives ubestemt, kan man sætte artiklen *en* eller *et* foran, fx "han ønsker sig en skoletaske". Tasken er ubestemt, fordi det ikke er en helt bestemt skoletaske, der er kendt af de, der taler om den. Sæt *en* eller *et* foran følgende navneord.

_____ glas	_____ kjole	_____ bord	_____ hammer
_____ krabbe	_____ rumvæsen	_____ marsvin	_____ myg
_____ historie	_____ ønske	_____ mareridt	_____ skovtur

Skriv de ord der er *fælleskøn*:

Skriv de ord der er *intetkøn*:

Bestemt

Når navneordet står bestemt, er det *en/et* helt bestemt ting/væsen/begreb man taler om. Så bliver artiklen *en* eller *et* sat på som endelse. En skoletaske -> skoletasken. Sæt endelser på ordene i skemaet herunder og bemærk, at der kan komme *konsonantfordobling*.

Glas _____	Kjole _____	Bord _____	Hammer _____
Krabbe _____	Rumvæsen _____	Marsvin _____	Myg _____
Historie _____	Ønske _____	Mareridt _____	Skovtur _____

Hvilke ord fik konsonantfordobling?:

Hvorfor?

(få hjælp i QR)

Navneord

Ental bestemt og ubestemt & flertal bestemt og ubestemt

Man kan tælle de fleste navneord i ental og flertal. Men ord som 'penge' og 'spilopper' er altid flertal. Der er også navneord, som altid er ental, fx 'fugt'. Navneord bøjes efter køn – altså om det er fælleskøn eller intetkøn ved at der tilføjes forskellige endelser. Prøv at udfylde skemaet herunder.

Ental ubestemt	Ental bestemt	Flertal ubestemt	Flertal bestemt
			Styrene
Et skab			
	Skibet		
		Konkurrencer	
En svane			
	Manden		
			Spøgelse
Et uheld			
		Følelser	
	Stemningen		

Hvad tilføjes eller kendetegner de forskellige bøjninger?

Ental ubestemt	Ental bestemt	Flertal ubestemt	Flertal bestemt

Udsagnsord (verber)

Udsagnsord er ord, som fortæller, *hvad der sker*, fx "at man synger en sang". Vi kan bruge sproget til at være meget præcise med rækkefølgen i det som sker, fordi udsagnsord bøjes i tid. De kan også benyttes til at give ordrer, fx: "løb lige ned til bageren!"

Eksempler på bøjningen af udsagnsordene:

Bydemåde <i>Imperativ</i>	Navneform <i>Infinitiv</i>	Nutid <i>Præsens</i>	Datid <i>Præteritum</i>
vær	være	er	var
løb	løbe	løber	løb
men	mene	mener	mente
spis	spise	spiser	spiste

Regelmæssige verber - Udfyld skemaet herunder

Bydemåde	Navneform	Nutid	Datid
			hørte
		lover	
lev			
	rejse		
		læser	
			spillede
	tegne		
		vinker	
stav			
			smilede
	fiske		
		tænker	
søg			

Hvilke endelser har de regelmæssige verber i datid? _____

Udsagnsord - uregelmæssige

Husk – Du finder udsagnsordene ved, at du fx kan sætte 'at' eller 'jeg' foran - 'at løbe', 'jeg mener', 'at være', 'jeg ser' osv. Som vist i skemaet herunder.

Udsagnsord kan drille, fordi de bøjes forskelligt – der er de regelmæssige, som ændrer endelse og de uregelmæssige, som ændrer sig forskelligt i bøjningsskemaet

Eksempler på stærkt bøjede udsagnsord = uregelmæssige

Bydemåde <i>Imperativ</i>	Navneform <i>Infinitiv</i>	Nutid <i>Præsens</i>	Datid <i>Præteritum</i>	Før Datid <i>Præteritum Participium</i>
<i>... nu</i>	<i>At...</i>	<i>Jeg...</i>	<i>I går...</i>	<i>Jeg havde...</i>
vær	være	er	var	været
gå	gå	går	gik	gået

Uregelmæssige verber - Udfyld skemaet herunder

Bydemåde	Navneform	Nutid	Datid	Før Datid
(3#9)				vredet
		tvinger	(2#7)	
			red	(2#2)
stig	(4#11)			
bær			(2#6)	
	(4#4)		frøs	
				hjulpet
(3#8)	binde		(5#3)	
		tager		
	ryge	(5#1)		
vind				(3#10)
			smed	
(1#5)		trækker		

Kodeord (5#3) Femte bogstav fra det korrekte ord er nr.3 i kodeordet

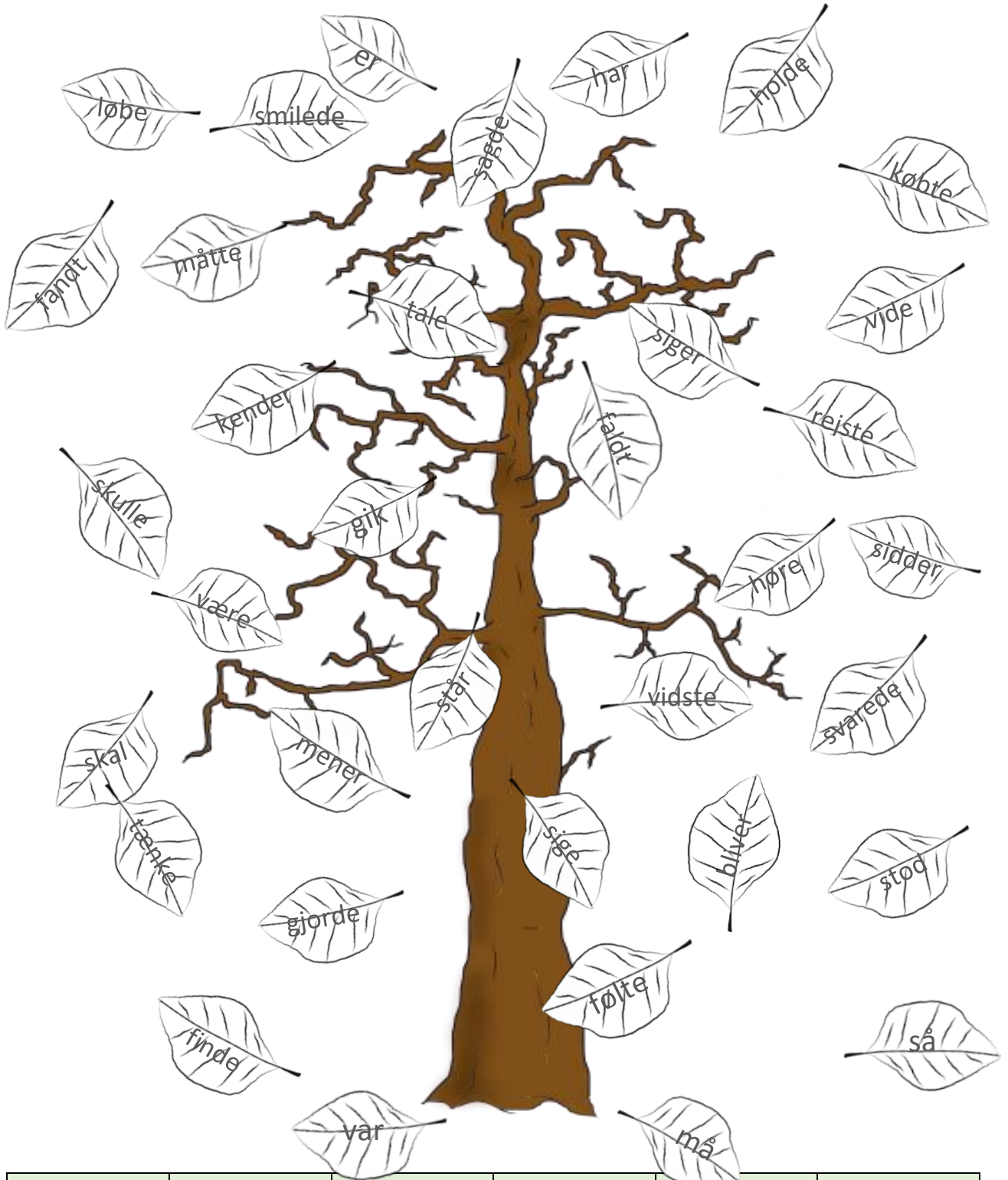
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		t								

Hvad er det?

Find vejen igennem labyrinten ved at følge udsagnsord, der *står i datid*. Du må ikke gå skråt.

			Start ↓						
læste	vidste	sang	lå	gik	lo	lærte	drak	spist	binde
mærkede	lavet	så	ligger	spille	fik	kørt	talte	snakker	vidst
skrev	smil	tvang	klap	fandt	lånte	lært	væltede	skød	bar
lånte	badede	moste	lær	love	spiste	kigge	skinne	høre	grin
siger	regne	vælte	løj	åbnede	stjal	græd	spillede	tabte	hop
hev	hørte	vandt	gav	drikke	tager	smid	tænke	fandt	peger
købte	mener	kramme	smage	lavede	betalte	sprang	trykker	malede	vink
spiste	slog	øvede	bage	trak	sejle	stod	cyklede	kørte	måle
sejlede	stege	mærke	tænkte	hjælp	drømte	ønske	lokke	kogte	kom
savlede	sov	smed	ordne	stiller	blev	målte	kysse	læst	stegte
vende	føler	gravede	stoppe	fiskede	havde	nyder	gået	løftede	kogte
			Slut ↓						

Vinden har taget de sidste blade fra træet, men blæste også farverne væk. Farv bladene efter om udsagnsordet er i navneform, nutid eller datid!

Navneform		Nutid		Datid	
-----------	---	-------	---	-------	---

Tillægsord (adjektiver)

Tillægsord **bruges til at beskrive** ting, væsener og begreber fx 'det er en mørk nat' eller 'det var en hård kamp'. Tillægsord genkendes ved, at de kan gradbøjes i 3 grader som i skemaet nedenfor. Prøv at udfylde resten af skemaet..

1. grad (<i>Positiver</i>)	2. grad (<i>Komparativer</i>)	3. grad (<i>Superlativer</i>)
Kold		
		Flottest
	Heldigere	
		Sortest

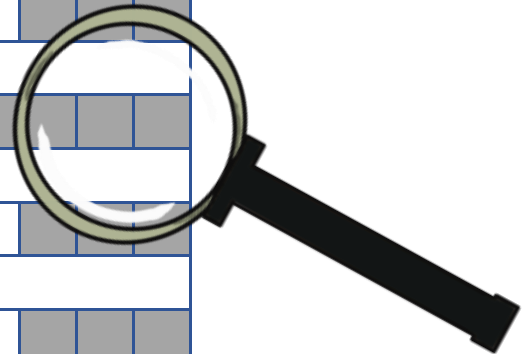
Nogle tillægsord gradbøjes ikke ligeså nemt. Find nogle af dem ved at udfylde skemaet.

	Stærkere	
		Bedst
Lang		
	Grønnere	
Orange		
		Størst
Vidunderlig		
	Flittigere	

Tillægsord

Find tillægsordene. De står i forskellige grader og bøjninger.

SUMKEK										
KOEGESTL										
HØREEJ										
IFNE										
NOEGAR										
VÅTESD										
STÆKR										
HØSJTEE										
YENER										
DÅGIRL										
DERBE										
TELILS										
LITTIGF										

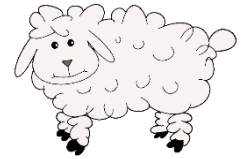

		P									
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11

Forklar hvad kodeordet betyder:

Forholdsord (præposition)

Forholdsord er ord, der bruges til at sætte ting, personer eller begreber i forhold til hinanden. Fx 'bolden lå *under* bordet', 'barnet sad *mellem* sine forældre'. De kan også placere hændelser tidsmæssigt, fx 'han skrev brevet *efter* hun var gået'

Her er en række billeder. Hvilke forholdsord passer til billederne? Hvor er **det sorte får** i forhold til de andre dele af billedet?

Fik du brugt ordene: af, efter, fra, gennem, mod, til, fra, hos, i, på, over, under, ved, før, med og om? Så forstår du hvordan man bruger mange forholdsord 😊